
Slutten for praksisutvalgene

FRA FORENINGEN

HANS PETTER AARSETH

president

I forbindelse med Rikstrygdeverkets Aksjon riktig takstbruk samarbeidet Legeforeningen om å opprette såkalte praksisutvalg: et for allmenmedisin og et for spesialister. Disse utvalgene skulle bidra med faglige vurderinger av legers takstbruk som et ledd i Rikstrygdeverkets behandling av saken. Legeforeningen var og er fortsatt positiv til ideen bak Aksjon riktig takstbruk og trygdeetatens kontroll av innsendte legeregninger. I det praktiske arbeidet ble det imidlertid snart avdekket alvorlige mangler i saksbehandlingen, noe som svekket våre medlemmers rettssikkerhet i betydelig grad. Da Rikstrygdeverket ikke sa seg villig til å endre praksis, besluttet sentralstyret høsten 1996 å trekke Legeforeningens representanter fra praksisutvalgene.

Utvalgene kom i funksjon igjen etter at kollektivavtalen hadde fått et tillegg som skulle bidra til tryggere saksbehandling. Uten at alminnelige krav til forvaltningen ble overholdt, gav imidlertid ikke bestemmelsene i kollektivavtalen i seg selv tilstrekkelig grunnlag for en tilfredsstillende saksbehandling. Etter krav fra Legeforeningen ble kollektivavtalen reforhandlet. I den siste avtalen, som ble underskrevet i juni 1999, klargjøres i detalj både når og hvordan trygdeetaten skal kontrollere og hvilke prosedyrer som skal følges dersom det avdekkes forhold som skal følges opp. I dette arbeidet skulle praksisutvalgene ha en sentral plass som faglig, rådgivende organ.

Fortsatt var det imidlertid uklarerheter knyttet til praksisutvalgenes mandat og deres faktiske rolle. Det har blant annet dels vært argumentert med at praksisutvalgene er partssammensatte, det vil si at Legeforeningen deltar som part med instruksjonsrett overfor sine representanter, dels har det vært argumentert med at praksisutvalgene er rene

sakkyndige organer oppnevnt av Rikstrygdeverket. Det siste ble med stor tyngde fremført av etaten i forbindelse med gjenoppnevning av Legeforeningens representanter i 1997, da Rikstrygdeverket motsatte seg å oppnevne de representanter Legeforeningen hadde foreslått. I rettssaker har imidlertid staten argumentert med at praksisutvalgene er partssammensatte utvalg. Dette bidrar til å gi inntrykk av at Legeforeningen fullt ut legitimerer all saksbehandling og praksis som har utviklet seg i tilbakekrevingssakene.

For Legeforeningen var det ikke akseptabelt at praksisutvalgenes formelle forankring og rolle var så uklar. En intern arbeidsgruppe, hvor blant annet en representant fra praksisutvalg deltok, vurderte praksisutvalgenes funksjon og konkluderte med at de burde gjøres om til rene sakkyndige råd oppnevnt av Rikstrygdeverket. På en høringsrunde i yrkesforeningene fikk dette synet tilslutning.

Sentralstyret så det også som helt nødvendig at praksisutvalgenes mandat måtte tydeliggjøres for å skille mellom saker som hører inn under medisinsk vurdering og spørsmål av prosessuell og rent rettslig karakter som Rikstrygdeverket som forvaltningsorgan måtte stå for. Det ble i brev gjort klart at Legeforeningens fortsatte medvirkning i arbeidet med takstkontroll var avhengig av at praksisutvalgene ble omdefinert til sakkyndige utvalg med et klart mandat. Etter at det er gjennomført drøftinger meddelte Rikstrygdeverket i juni at “RTV ikke kan overlate til et utenforstående utvalg, hvis sammensetning og funksjon en ikke har innflytelse på, å avgjøre hvorvidt en leges prøvetaking kan anses berettiget i forhold til folketrygdens bestemmelser eller om takstforståelsen er korrekt”.

Sentralstyret måtte ta Rikstrygdeverkets standpunkt til etterretning, selv om det kan vises til andre ordninger hvor forvaltningen benytter sakkyndige som ledd i saksbehandlingen, for eksempel Statens legeråd. Vårt innspill til trygdeetaten var ment som et konstruktivt bidrag til en bedre, og formelt mer korrekt saksbehandling. Sentralstyret tok konsekvensene av etatens standpunkt og Legeforeningens representanter er trukket fra utvalgene fra 1. juli. Kollektivavtalen må etter dette endres tilsvarende. Det er grunn til å understreke at sentralstyrets vedtak ikke på noen måte må oppfattes som en kritikk av våre representanter i praksisutvalgene. De har gjort en meget viktig jobb, og fortjener stor takk. Men det ble for ugreit at Legeforeningen ble oppfattet som en part i vedtak truffet av et statlig forvaltningsorgan. Våre medlemmer fikk derved ikke nødvendig beskyttelse mot myndighetsmisbruk idet det kunne forventes at Legeforeningen kunne påvirke forvaltningsvedtak gjennom vår partsrepresentasjon.

Legeforeningen vil gjennom sine utdannings- og kvalitetsforbedringsprogrammer fortsette arbeidet med å tilrettelegge for at våre medlemmer legger faglige vurderinger til grunn for det arbeid de utfører og derved krever godtgjøring for. Vi forutsetter at Rikstrygdeverket heretter vil benytte sakkyndig bistand for å unngå uriktige avgjørelser i tilbakekrevingsaker.

Publisert: 20. august 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 9. juli 2026.